

Németország külgazdasága

Vigóczki Máté György

Tartalom

Vezetői összefoglaló	2
A német gazdaság rövid bemutatása	3
Az elmúlt 12 év.....	4
Kilátások	5
Energiaipar	5
Fegyverexport	6
Európai Unió über Alles?	7
Van élet az EU-n kívül	8
Felemelkedő hatalmak (<i>Gestaltungsmächte</i>)	8
Német-orosz viszony.....	10
Német-török viszony.....	11
Német-magyar viszony	11
Vélemény	12
Felhasznált irodalom.....	13
Függelék.....	14

IRÁNYTŰ INTÉZET *külföldi*

Vezetői összefoglaló

Németországot le lehet győzni háborúban, de békeidőben nem. A német gazdaság ereje, mérete és megújulásra való képessége nem csak az Európai Unió, hanem az egész világ gazdaságát nagymértékben befolyásolja.

A legfontosabb kereskedelmi partner Berlin szempontjából egyértelműen az Európai Unió. Jelentősége viszont az elmúlt évek gazdasági visszaesése és a fogyasztás csökkenése miatt mérséklődött. Mindez azzal párhuzamosan történik, hogy Németország kemény és határozott lépéseket tesz a válság felszámolására, mely saját politikai és gazdasági hatalmát erősítheti.

Az EU gyengélkedése arra a kényszerpályára terelte Berlint, hogy új kereskedelmi partnerek után nézzen az Unión kívül. Így a BRIC(S) országok csoportja és számos más regionális „felemelkedő hatalom” válik egyre fontosabbá. Idén februárban született is egy dokumentum, mely már határozott szerepet szán ezen országoknak.

A nyersanyagban szegény Németország kénytelen külföldről beszerezni az ásványkincseket. Energiahordozóktól való függése széles körben ismert tény, az viszont kevésbé, hogy a csúcstechnológia számára szükséges ritkaföldfémek világszinten 95%-ban Kínából származnak. Peking persze rendkívül szigorú feltételeket szab ezen áruk exportjához, így Németország számos szerződés és közös vállalat révén a kínai fölényt igyekszik legyőzni afrikai, belső-ázsiai és orosz partnerekkel.

A német gazdaság, mérete miatt Európa legnagyobbja, a világon pedig csak 2-3 gazdaság előzi meg. Az exportált javak tekintetében azonban csak Kína. Az exportfüggőség tehát arra predesztinálja a berlini döntéshozókat, hogy folyamatosan új kereskedelmi partnerek után kutassanak, hiszen a belső (az EU-t is magába foglaló) fogyasztás nem kielégítő. Az mindenesetre nem meglepő, hogy a német munkahelyek közel 25%-a exportfüggő.

Az elmúlt évek gazdasági válsága kissé megtépázta Németországot, azonban a gyors és határozott fellépésnek köszönhetően már 2009 végére sikerült kijutni a recesszióból és 2011-re exportjának nagysága rekordmértéket öltött.

A német gazdaság egyébként kellően fejlett és diverzifikált ahhoz, hogy rugalmas legyen, és emiatt ki is tudja használni a globális munkamegosztást.

IRÁNYTŰ INTÉZET *külföldi*

A német gazdaság rövid bemutatása

A német gazdaság mérete a legnagyobb az Európai Unióban, a világon pedig negyedik az USA, Kína és Japán után. A vásárlóerő paritáson mért GDP ranglistán viszont India is megelőzi.¹

A három gazdasági szektor közül egyértelműen a szolgáltatói dominál, amely a GDP 71%-át adja: üzleti élet 30,5%, turizmus 18% és egyéb 21,7% felosztásban.

Az ipar 28,1%-át adja az ország éves nemzeti termékeinek. Elsősorban gépeket, autókat és kémiai termékeket állítanak elő. Az elmúlt években ugyanakkor Németország a zöld, illetve megújuló energiaforrások legfőbb támogatója az EU-ban, főbb vállalatai ezért világelső szélenergia- és napelemgyártásban.

Németország a világ harmadik legnagyobb exportőre volt a tavalyi évben Kína és az USA után mintegy 1,400 milliárd dollárnyi kivitt értékkel, amelynél magasabb számra még nem volt példa az ország történelmében.

Az állam egyik legnagyobb hiányossága, hogy kevés nyersanyagkészlet felett rendelkezik. Nem csupán energiahordozókra, hanem az ipar számára nélkülözhetetlen fémek és a csúcsmínőségű technológiához szükséges ritkaföldfémeket is külföldről kell beszereznie.

Ugyanakkor számtalan pozitívummal is rendelkezik az ország: kiváló infrastruktúra és képzett munkaerő, alacsony korrupció, magas szintű innovációs készség és nagy tőkeállomány.

A gazdaság fontos szereplői a kis- és középvállalkozások, az ún. *Mittelstandok*, melyek az éves GDP 50%-át adják és a munkaerő 70%-át foglalkoztatják. Bizonyos országokban (Kína, Oroszország) nehezen tudják megvetni a lábukat, melyen a német vezetés kevés sikerrel, de igyekszik változtatni. A vidéki és kis közösségekben tipikusak a *Mittelstandok*, számuk a 100.000-et is elérheti.²

¹ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2001rank.html?countryName=Germany&countryCode=gm®ionCode=eur&rank=6#gm>

² www.dsgv.de/_download_gallery/Publikationen/Diagnose_Mittelstand_2012_engl._Kurzversion.pdf

IRÁNYTŰ INTÉZET *külggy*

A Fortune magazin által évente elkészített, a világ legnagyobb vállalatait felsoroló listáján a következő német cégek kapnak helyet: Volkswagen, RWE, Daimler, Allianz, E.ON, Siemens, BASF, BMW, Deutsche Post, Bayer, Deutsche Bahn, DZ Bank, Deutsche Bank stb.³

Évente tartanak nemzetközi vásárokat Berlinben, Frankfurtban és Hannoverben.

Az elmúlt 12 év

A 2000-es évek elején nem teljesített valami fényesen Németország, több éven keresztül is csak 1-1,4%-os volt a GDP növekedése. Ez, valamint a magas munkanélküliség tette szükségessé az Agenda 2010 program elindítását. A terv bevált, még ha sok szakértő rosszállását fejezte is ki a programmal kapcsolatban, az évtized második felében már folyamatosan bővült a gazdaság, amiből az exportőrök profitáltak. A 2008-2009 évek nehézségei a németeket sem kerülték el. Merkel kancellárasszony viszont egy gyors, 50 milliárd eurós gazdaságélénkítő programot indított, új kereskedelmi partnerek után nézett (leginkább az euró zónán kívül), így 2009 végére az ország kijutott a recesszióból. Olyannyira, hogy az 2011-ben exportált termékek és szolgáltatások 1,400 milliárd eurós mérete minden eddigi rekordot megdöntött, ez 11,4%-os növekedés egy év alatt.⁴ Sőt a munkanélküliség is soha nem látott alacsony szintet ért el. Tavaly 189 milliárd dollár volt a kereskedelmi mérleg szufficite.⁵ Ez nagyban hozzájárult a német államadósság csökkentéséhez. Meglepő, hogy az export Kelet-Európa irányába 14%-kal nőtt tavaly, míg Oroszország felé 30%-kal.⁶ Régiókban Lengyelország a legfontosabb partner.

2012 februárjában 91,3 milliárd euró volt az egyhavi német export.⁷

³ <http://money.cnn.com/magazines/fortune/global500/2011/countries/Germany.html>

⁴ <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/ceweekly/2012-02-29/german-concept-increasing-economic-benefits-globalisation>

⁵ Érdeemes elgondolni, hogy csak a kereskedelmi többletből, durva becslések után, mintegy háromszor ki lehetne fizetni a 2012-es magyarországi költségvetés bevételi oldalát.

⁶ <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/ceweekly/2012-02-29/german-concept-increasing-economic-benefits-globalisation>

⁷ <http://www.tradingeconomics.com/germany/exports>

IRÁNYTŰ INTÉZET *külggy*

A növekedésnek azonban nem várt korlátai lehetnek: többek között a német bankok tőkehiánya, ugyanis az EU déli országainak pénzügyi gondjai miatt, a német bankok valószínűleg képtelenek lesznek a bővülés finanszírozására. Az ilyen gyakorlati okok miatt olyan fontos Berlinnek a gyengélkedő eu-s gazdaságok megmentése.⁸

Kilátások⁹

3200 külföldi piacon működő német vállalat körében végzett felmérés szerint elég borúsak a vélemények a világgazdaság alakulását illetően. Minden harmadik vállalkozó kedvezőtlen üzleti helyzetről számolt be és csak a negyedük rendelkezik pozitív jövőképpel. Leginkább az ausztriai és svájci befektetéseket ítélik jónak. Dél-Amerika annak ellenére, hogy felértékelődik, protekcionista gazdaságpolitikája miatt még mindig nehéz terep. Brazília viszont szinte a legkedvezőbb lehetőségeket tartogatja a német befektetőknek a labdarúgó világbajnokság és a 2016-os olimpia megrendezése miatt. Sőt, az észak-afrikai „demokratizálódás” is rontott a Maghreb államok megítélésén, kivételt képez ez alól Marokkó. Kína mérséklődő növekedése is rossz évet jósol, de ad némi esélyt, hogy a környezetvédelem területe, amely szektorban a németek világelsőek, felértékelődik a pekingi vezetők szemében.

Az EU-n belül leginkább a lengyel, osztrák, francia és belga kapcsolatok bővülésével számolnak. Ezen kívül a kelet-európai térség élvez prioritást, főleg az orosz piac, leginkább a WTO tagság megszerzése miatt.

Energiaipar

A legnagyobb német vállalatok ezen a területen (RWE, E.ON stb.) fontos európai szereplők, azonban pénzügyi helyzetük eléggé kétségbeejtő. Ez a korábban megkötött előnytelen szerződéseknek, valamint a német kormány azon céljának köszönhető,

⁸ <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/ceweekly/2011-12-14/german-banks-need-additional-capital>

⁹ <http://www.mkik.hu/index.php?id=5877&term=n%E9met>

miszerint 2020-ra kivonják a forgalomból az összes hazai atomerőművet. Ezért ezek a vállalatok sokkal nagyobb hangsúlyt szeretnének fektetni a megújuló energiaforrásokra és a külföldi igényekre. Persze csak a biztosan megtérülő projekteket támogatják, pl. az Északi Áramlatot vagy az észak-afrikai napelem programot, így a Nabucco vezeték megszületése kétségessé vált. Friss hír, hogy az RWE és az E.ON a nehéz anyagi helyzetükből kifolyólag nem folytatják a részvételt az új nagy-britanniai atomerőművek építésében.¹⁰

Ahogy fentebb említettem, Németország Kínát követően a második a szélenergia és a napelemek exportálásában.¹¹ Azonban a közeljövőben Kína előnye minden bizonnyal nőni fog. Ezt mutatja az is, hogy a Németországban működésbe állított napelemek 50%-a Kínából származik.¹² Ezen a területen egyébként az orosz tőke bevonása is valószínűsíthető.

Fegyverexport

Több forrás szerint is a világ első tíz fegyverexportőr országa közt van Németország. A SIPRI intézet 2009-es adata alapján, a 6. helyet foglalta el,¹³ a 2010-es alapján viszont a 3.-at.¹⁴

A gazdasági válság azonban megszorító csomagok létrehozását tette szükségessé a NATO országokban, ami a védelmi kiadások csökkentésével járt, tehát kevesebb megrendeléssel is. Ez érzékenyen érintette a német hadiipart, hiszen elsősorban az Atlanti Szerződés hadseregei részére gyártott. Most azonban, ha munkahelyek ezreit akarja megmenteni Berlin, új partnerek után kell néznie ún. „harmadik országokban”, mint ahogy azt már el is kezdte. Új partnerek azok az országok, amelyek nem NATO, illetve EU tagok, így válik fontos exportcélzá például Oroszország. Azonban korábban abból is botrány kerekedett, hogy 200 Leopard II típusú harckocsit vásárolt Szaúd-Arábia.

¹⁰ <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/cweekly/2012-04-04/german-companies-are-withdrawing-nuclear-projects-uk>

¹¹ <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/cweekly/2012-01-11/german-solar-energy-industry-faces-crisis>

¹² uo.

¹³ <http://www.sipri.org/yearbook/2009/05/05A>

¹⁴ http://www.sipri.org/googlemaps/at_top_20_exp_map.html

IRÁNYTŰ INTÉZET *külügy*

Európai Unió über Alles?

Németország a jövőben csak az Unión belüli szerepében képzei el magát? Erre a kérdésre úgy válaszolhatnánk: több tényezőtől is függ.

Berlin nem írhatja ki magát Európából, az EU-hoz kötődő ezer kapcsolatát nem szakíthatja meg. A gazdaság bővülése nagyban múlik azon, hogy az Unió hogyan teljesít, ezért a németek saját, jól megfontolt érdeke az EU válságának felszámolása, az új pénzügyi paktum elfogadása, a szorosabb gazdasági, pénzügyi, sőt politikai integráció további elősegítése.

Az, hogy ún. mentőcsomagot kell dobni Görögországnak, Olaszországnak, Spanyolországnak, nem azt jelenti, hogy a németek az empátiájukat és segítőkészségüket gyakorolnák. Ezek a mentőcsomagok kőkemény nemzeti érdekekből születnek: a saját befektetőik pénzét kell megmenteni, a saját gazdaságuk érdekei követelik meg a problémák orvoslását. Philipp Rösler német gazdasági miniszter szavait idézve: „Németország gazdasági növekedése csak egy növekvő Európában képzelhető el... Ezért nekünk határozott lépéseket kell tennünk az Euró válság megoldása felé.”¹⁵

Persze sokan nemtetszésüket is kifejezik az ilyen német döntésekkel szemben: Evangelosz Venizelosz (volt görög pénzügyminiszter és a görög szocialista párt, a PASZOK elnöke) úgy véli, hogy a válság jó üzlet a német bankoknak, mert nulla közeli kamattal jutnak tőkéhez az intézetek.¹⁶

Azonban ha azt nézzük, hogy a német export nagysága és a munkanélküliség alacsony mivolta milyen bődületes kontrasztban áll az európai mintákkal, nem lepődhetünk meg azon, hogy Berlin az EU-n kívül próbál több sikert elérni. Az persze nem elképzelhető, hogy Németország Unión belüli szerepe csökkenne, csupán számára az eu-s piac jelentősége fog mérséklődni.

¹⁵ <http://www.bloomberg.com/news/2012-01-18/germany-cuts-2012-economic-growth-forecast-as-crisis-dims-export-outlook.html>

¹⁶ http://hvg.hu/gazdasag/20120408_jo_uzlet_nemeteknek_gorog_valsag

IRÁNYTŰ INTÉZET *külföldi*

Van élet az EU-n kívül

Nem lepődünk meg, ha ebben a fejezetben az Egyesült Államokat és a BRIC(S)¹⁷ országokat megemlítem, azonban vannak olyan államok, melyek szerepe érdekes módon egyre jobban felértékelődik a német gazdaság szemszögéből. Indonézia, Vietnám, Malajzia, Nigéria, Angola, Mexikó és Kolumbia is megjelent Berlin horizontján. Ma már Ázsiában ugyanannyi vállalat igyekszik leányvállalatot létesíteni, mint az EU tagállamaiban.

Felemelkedő hatalmak (*Gestaltungsmächte*)

2011. május 31-én volt az első német-indiai kormányközi konzultáció Új-Delhiben, ahol ígéretet tettek a kereskedelmi kapcsolatok fellendítésére, egy hónappal később pedig hasonló döntés született Kínában is.¹⁸

Angela Merkel idei februári kínai útján segítséget kért Pekingtől a válság kezeléséhez és a stabilizációs alap támogatásához. Kína rendelkezik a világ legnagyobb devizatartalékával, így nem csoda, hogy Berlin az ázsiai országban szeretné megtalálni a megoldást a válságra. Persze más gazdasági kérdésekről is tárgyalt a kancellárasszony: a német vállalkozók könnyebb piacra jutásáról és a szellemi javak fokozott védelméről. Ahogy nő a két ország gazdasága, úgy lesznek egymás számára egyre fontosabb partnerek, ugyanis a legtöbb import Németországba Kínából érkezik, így utóbbi ország profitál összességében leginkább a közös gazdasági kapcsolatokból. Berlint egy másik oldalról is sakkban tudja tartani Kína, ugyanis az ázsiai ország dúskál a ritkaföldfémekben, melyek exportját szigorú korlátozások gátolják, pedig a német energiaipar „kizöldítése” nagyban függ ezektől a nyersanyagoktól.¹⁹ Mellesleg 2011-ben a Németországból Kínába irányuló export mértéke 21%-kal nőtt.²⁰

¹⁷ Brazília, Oroszország, India, Kína, Dél-Afrika

¹⁸ <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/ceweekly/2012-02-29/german-concept-increasing-economic-benefits-globalisation>

¹⁹ <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/ceweekly/2012-02-08/angela-merkel-pays-a-visit-to-china>

²⁰ uo.

IRÁNYTŰ INTÉZET *külügy*

A látogatás után, 8-án született a német kormány új külpolitikai stratégiája, mely a „Shaping Globalisation – Enhancing Partnerships – Sharing Responsibility” (A globalizáció alakítása – Partnerkapcsolatok erősítése – Felelősség megosztása) nevet kapta.²¹ Ez a dokumentum már előremutatóan igen nagy jelentőséget tulajdonít a felemelkedő hatalmaknak. Leginkább olyan államok ezek, melyekkel Németország sem az EU-n, sem a G-8-on, sem pedig a NATO-n belül nem működik együtt, melyek a saját régiójukban fontos hatalmak, nagy gazdasági és politikai erővel bírnak, de legalábbis arra vannak predesztinálva, hogy hamarosan azzá váljanak. A következő államok szerepelnek a dokumentumban: Kína, India, Brazília, Malajzia, Nigéria, Angola, Mexikó, Kolumbia és Indonézia. Jogosan hiányolhatjuk Oroszországot és Törökországot a névsorból, velük azonban már korábban hasonló együttműködést kezdeményezett Berlin, ezért maradtak most ki.

A stratégia nem csak gazdasági, hanem politikai téren is új utakat vázol. Precízen megtervezve, úgy, hogy a politikai döntések minél jobban erősítsék a gazdasági szereplők pozícióit. Mindez az EU külgazdaságát is nagyban befolyásolhatja, ugyanis ezzel párhuzamosan Berlin pozíciója az Unión belül erősödik. Csak az elmúlt három évben az Ázsiába exportált termékek mértéke 42%-kal, a Latin-Amerikába irányulóké 21%-kal nőtt, eközben az EU országai 3%-kal kevesebb német árut vettek.²²

Hogy miért van szükség a külpolitika megváltoztatására? Ismét a gazdasági érdekeket fedezhetjük fel, hiszen a német gazdaság növekedése az export nagyságától függ, melyet Berlin új piacokkal szeretne biztosítani. Arra pedig nem nagyon lehet számítani, hogy az EU belső fogyasztása kielégíti a német kapacitásokat. A felsoroltak közül több ország pedig leginkább a nyersanyagkészletei miatt számít ígéretes partnernek.

Nyersanyag szempontjából felértékelődik Berlin szemében Kazahsztán, Oroszország és Mongólia is. Az első országgal idén februárban kötöttek meg számos szerződést, mely alapján közös bányavállalatok ritkaföldfémeket fognak kitermelni, főleg a német csúcstechnika számára.²³ Moszkva és Ulánbátor már korábban aláírt hasonló dokumentumot

²¹ uo.

²² <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/ceweekly/2012-02-08/angela-merkel-pays-a-visit-to-china>

²³ <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/eastweek/2012-02-15/raw-material-partnership-between-germany-and-kazakhstan>

IRÁNYTŰ INTÉZET *külföld*

Németországgal. Ez a 2010-ben meghirdetett program alapján lehetséges, melyet Berlin azért indított, hogy kompenzálja Kína fölényét ezen a piacon.

De mit szólnak ehhez a „felemelkedő hatalmak”? Gyanakvással figyelik az újabb nyugati térnyerést és nem fogadják osztatlan lelkesedéssel. Jó példa erre, hogy Merkel idei kínai látogatásán a helyi hatóságok lehetetlenné tették, hogy a kancellárasszony találkozhatson az egyik leghíresebb kínai emberi jogi aktivistával. Sőt, ezek az országok is észreveszik azt, hogy elég kellemetlen, hogy Merkelnek kell végigutaznia a fél világot ahhoz, hogy segítőköt találjon az euró zóna válság kezeléséhez.

Német-orsz viszony

A német-orsz gazdasági kapcsolatokat sokszor túlmisztifikálják (egyébként nem alaptalanul), azonban ha jobban megnézzük a függelékeket, láthatjuk, hogy még a német-lengyel kapcsolatok is nagyobb volumenűek. Persze azzal, hogy Moszkva (egyébként Merkel segítségével) WTO tagságot nyert, a kereskedelem nagyban fel fog lendülni a közeljövőben. 2011-ben mindenestre már 30%-kal (!) több árut importált Oroszország, mint 2010-ben.

A két ország nagyszerűen kiegészíti egymást. Ha leegyszerűsítjük a kapcsolatuk alapjait, elmondhatjuk, hogy Berlin fontos energiahordozókat és nyersanyagokat importál, miközben csúcsminőségű termékekkel látja el az orosz piacot, sőt az orosz ipart is képes modernizálni high-tech berendezésekkel.

Számos közös vállalkozás létezik az energiaipar területén, a jövőben pedig erőteljes orosz térnyerés valószínűsíthető a német energiaszektorban.

Amennyiben sikerül tartani a növekedési rátát, úgy a német termékek iránti igény is növekedni fog.

Német-török viszony

A két ország kapcsolatai azóta fejlődnek dinamikusan, mióta Ankara megszerezte a tagjelölti státuszt. Hozzánk hasonlóan, Törökország legfontosabb kereskedelmi partnere is Németország, azonban a mérleg jócskán Berlin javára billen.

Szintén német forrásból valósulnak meg fontos befektetések, nem csak a gazdaság, hanem az infrastruktúra területén is.

Németország gépeket, autókat és elektronikus eszközöket exportál és élelmiszereket, ruhákat, de újabban kis mértékben például autókat is importál.

Német-magyar viszony

Magyarország számára Németország a legfontosabb kereskedelmi partner, méghozzá úgy, hogy a hazai fizetési mérleg kereskedelmi többletet mutat. Mi több, a német cégek a legfőbb befektetők hazánkban. A német-magyar együttműködés legszebb példája a győri székhelyű Audi gyár,²⁴ de több ezer német vállalat, sok százezer magyar embernek biztosít megélhetést.

A Német-Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 2009-es felmérése szerint a német befektetők túlnyomó többsége elégedett magyarországi érdekeltségével. A bizalmat jól mutatja az, hogy a gazdasági válság ellenére Kecskeméten autógyárat nyitott a Daimler vállalat. Azonban érdemes elgondolkodni azon, hogy idén már jóval több negatív jelzővel illetik hazánkat: a vállalatok 47%-a elégedetlen és csak 13% van jó véleménnyel.²⁵ Romániával és Horvátországgal kerültünk ezzel egy szintre, Szlovákia megelőz minket, Csehország pedig jóval előttünk jár. A jövőre nézve az általános vélemény ma már az, hogy nem kell jelentős változásra számítani.

²⁴ Csak érdekességképpen jegyezném meg, hogy az AUDI gyár készít motorokat a SEAT, Volkswagen de a Lamborghini számára is.

²⁵ <http://www.mkik.hu/index.php?id=5877&term=n%E9met>

IRÁNYTŰ INTÉZET *külföld*

Vélemény

Az az egységes Németország, amit Bismarck létrehozott, nem véletlenül lett Európa és az egész világ gazdaságának fontos szereplője.

Észre kell vennünk, hogy Magyarország szerepe talán marginálisnak tűnik Németország szempontjából, de egyáltalán nem az. A függelékben található diagram is jól mutatja, hogy több „felemelkedő hatalomhoz” képest is jó helyzetben vagyunk, melyet érdemes kihasználni. A német példa alapján pedig bátran lehet gazdasági partnereket keresni az Unión kívül is. Ha nekik szabad, nekünk is, ezért el is kéne kezdeni ezen kapcsolatokat fejleszteni, mert a válság egyre inkább elhúzódik, mélyül, és éppen ezért nincs vesztegetni való időnk.

IRÁNYTŰ INTÉZET *külgügy*

Felhasznált irodalom

CIA honlap: www.cia.gov

Key Findings of the Diagnose Mittelstand 2012:

[www.dsgv.de/download_gallery/Publikationen/Diagnose Mittelstand 2012 engl. Kurzversion.pdf](http://www.dsgv.de/download_gallery/Publikationen/Diagnose_Mittelstand_2012_engl_Kurzversion.pdf)

A Fortune magazin listája a legfontosabb német vállalatokról

<http://money.cnn.com/magazines/fortune/global500/2011/countries/Germany.html>

German Concept: Increasing Economic Benefits of Globalisation

<http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/ceweekly/2012-02-29/german-concept-increasing-economic-benefits-globalisation>

A német export alakulása

<http://www.tradingeconomics.com/germany/exports>

German Banks Need Additional Capital

<http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/ceweekly/2011-12-14/german-banks-need-additional-capital>

Raw Material Partnership Between Germany and Kazakhstan

<http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/eastweek/2012-02-15/raw-material-partnership-between-germany-and-kazakhstan>

Angela Merkel Pays a Visit to China

<http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/ceweekly/2012-02-08/angela-merkel-pays-a-visit-to-china>

IRÁNYTŰ INTÉZET *külföld*

Jó üzlet a németeknek a görög válság

http://hvg.hu/gazdasag/20120408_jo_uzlet_nemeteknek_gorog_valsg

Stockholm International Peace Research Institute

www.sipri.org

Germany Cuts 2012 economic growth Forecast as Crisis Dims Export

<http://www.bloomberg.com/news/2012-01-18/germany-cuts-2012-economic-growth-forecast-as-crisis-dims-export-outlook.html>

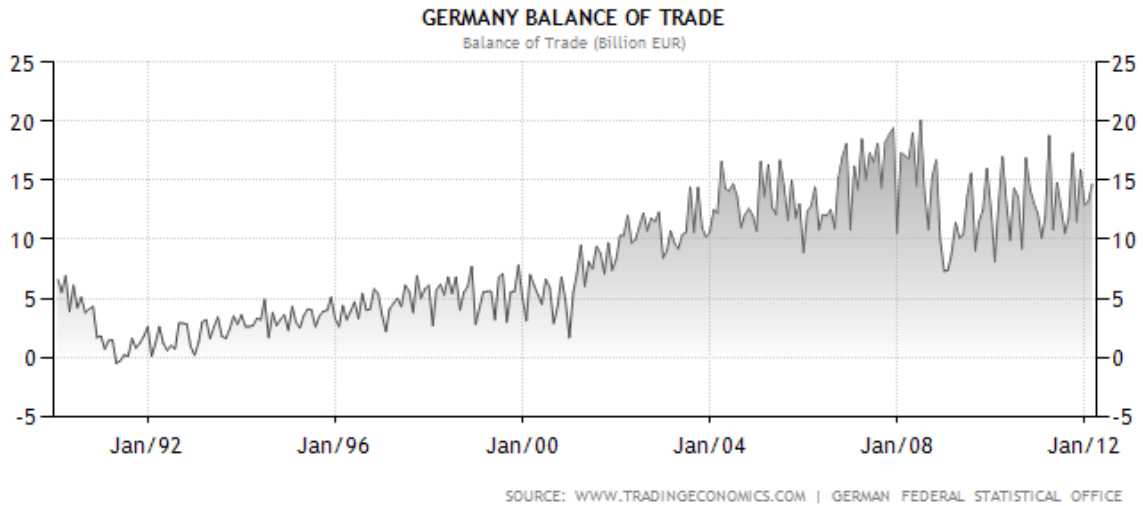
German Solar Energy Industry Faces Crisis

<http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/ceweekly/2012-01-11/german-solar-energy-industry-faces-crisis>

A világpiac jelene és jövője a német vállalatok tapasztalatai és várakozásai alapján

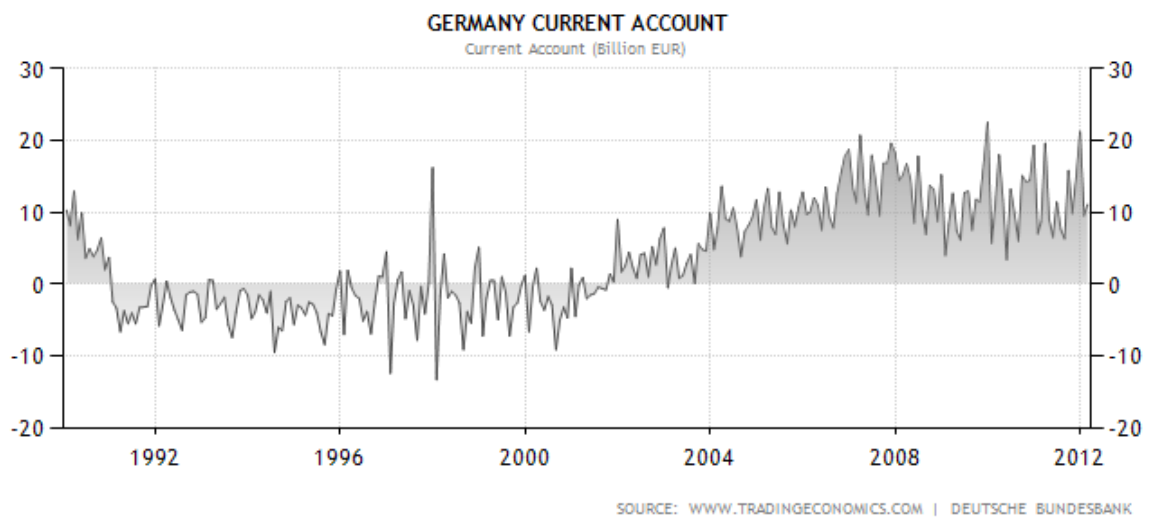
<http://www.mkik.hu/index.php?id=5877&term=n%E9met>

(Letöltések dátuma: 2012. július 20.)

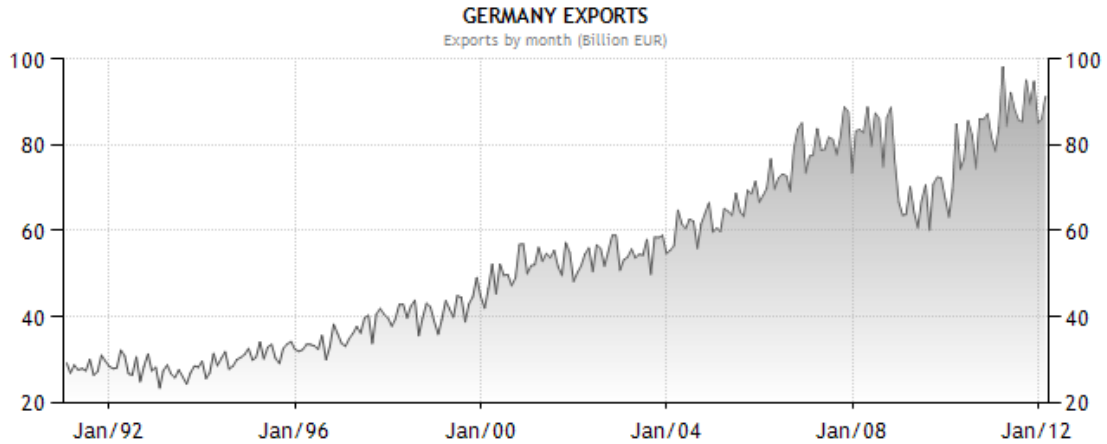
1. ábra A német kereskedelmi mérleg. Forrás:

<http://www.tradingeconomics.com/chart.png?s=grtbale&d1=19900101&d2=20120430>

2. ábra Német folyó fizetési mérleg (milliárd euró). Forrás:

<http://www.tradingeconomics.com/chart.png?s=grcaeu&d1=19900101&d2=20120430>

SOURCE: WWW.TRADINGECONOMICS.COM | GERMAN FEDERAL STATISTICAL OFFICE

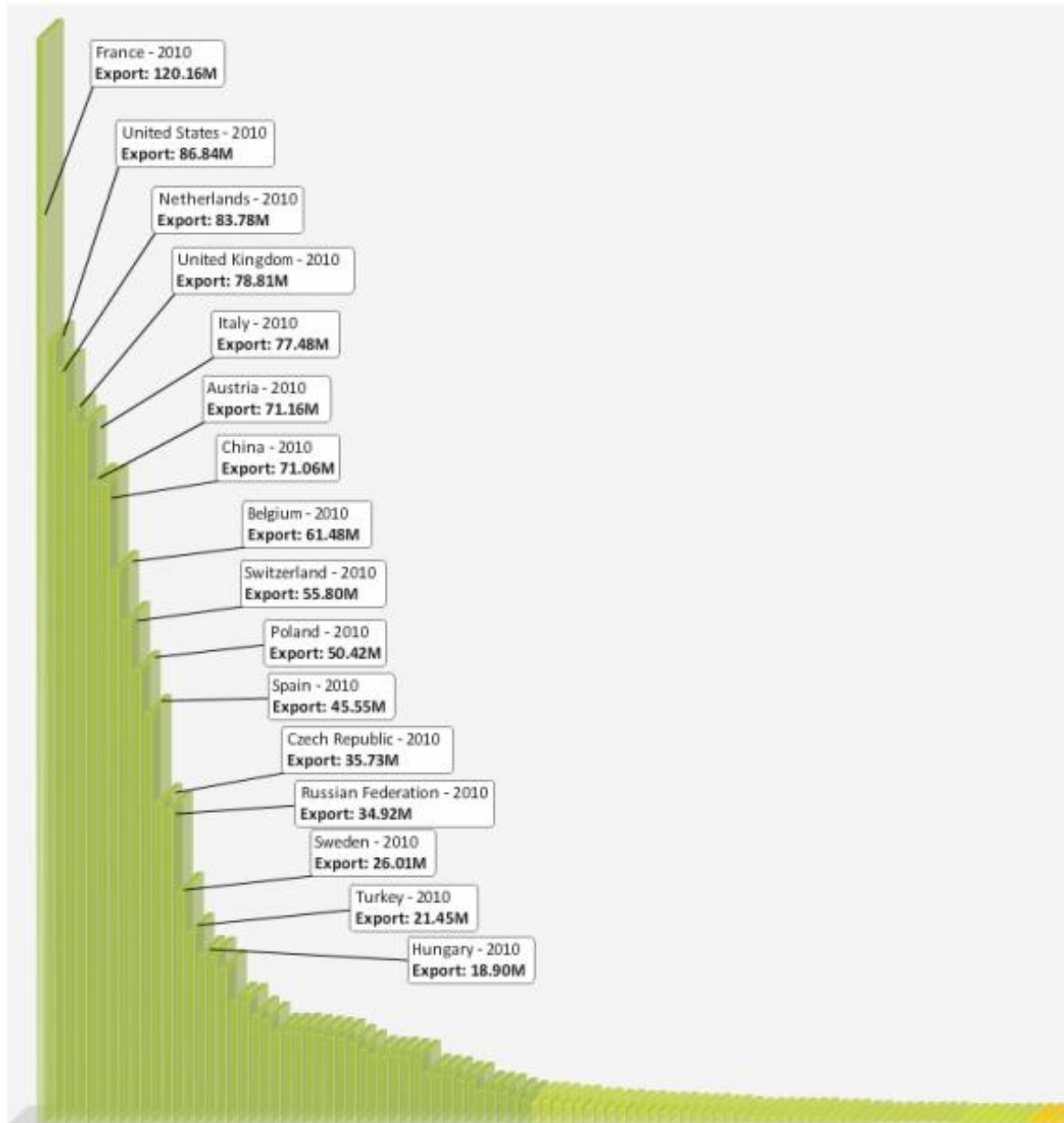
3. ábra Német export nagysága (milliárd euró). Forrás:

<http://www.tradingeconomics.com/chart.png?s=grtbexe&d1=19910101&d2=20120430>

4. ábra: A német export éves szintű növekedése. A piros vonal az üzleti élet elvárásait mutatja. Forrás:

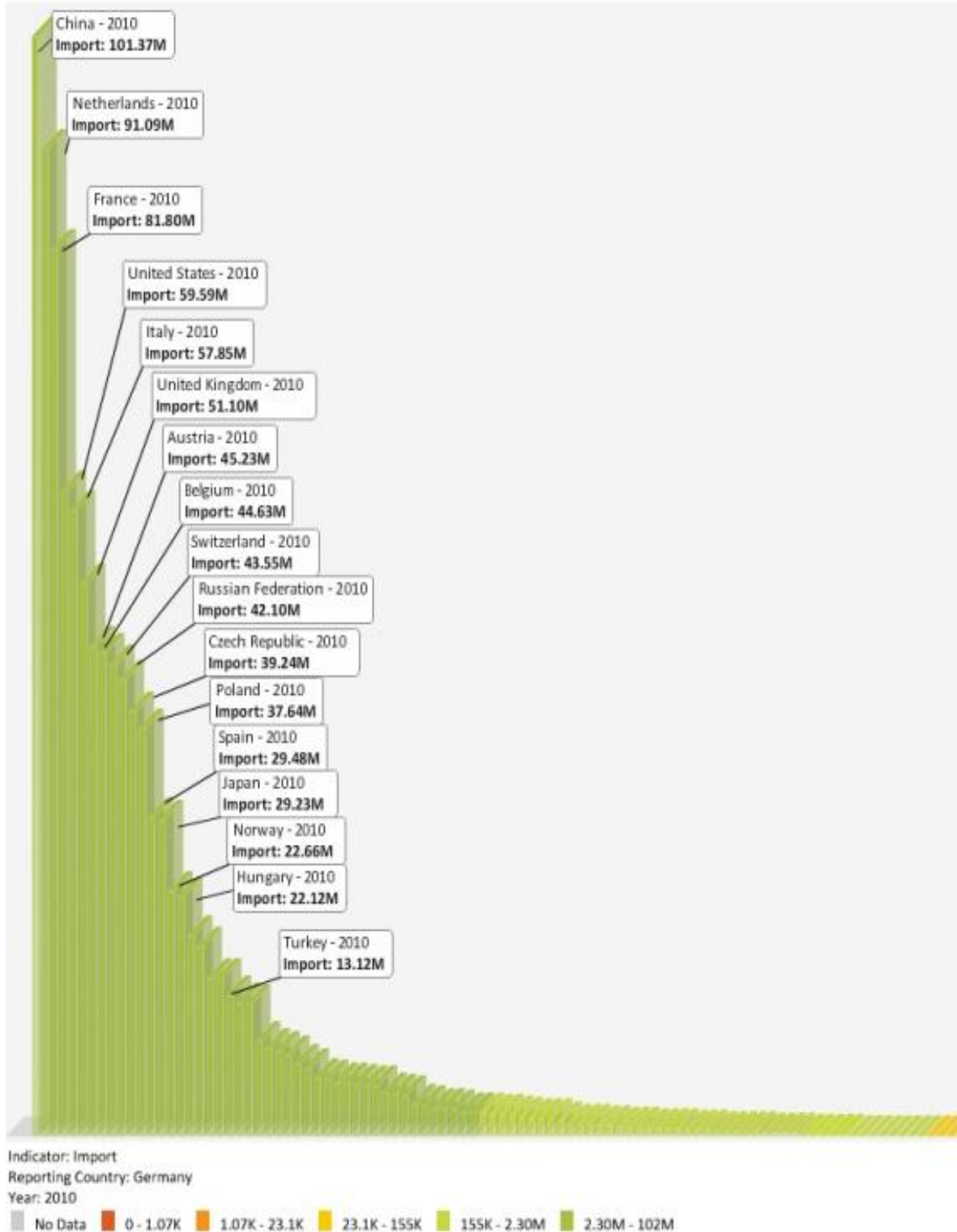
http://www.ifw-kiel.de/think-tank/macroeconomic-forecasts/indikatoren/export_e.jpg

Indicator: Export
Reporting Country: Germany
Year: 2010

No Data
 1.00 - 6.34K
 6.34K - 48.4K
 48.4K - 347K
 347K - 2.90M
 2.90M - 141M

5. ábra Német export céországai 2010-ben. Forrás: World Bank

6. ábra A német import származási országai. Forrás: World Bank